

KATHOLIKUS NÉPLAP

PEST, 1857.

36. szám. II. Félév.

SEPTEMBER 9

Mária-Czel története.

§ 1. A szent-lamberti apátság.

tájerországnak északi részén terjed el az afflenczi völgy. E völgy egyik részében fekszik Mária-Czel mezőváros egy kies halmon, melynek közepét a hírneves egyház foglalja el. A nagyszerű egyház mellett van szent Benedek rendének székháza, mely mint fiókmonostor a sz. Lambertől nevezett apátsághoz tartozik. Minthogy Mária-Czel keletkezte igen szoros összeköttetésben van ez apátság történetével: ez apátság történetéről is kell egy pár szót tennünk.

Élt a tizenegyedik században bizonyos Markuard korontáni határgróf. Mürz- és Afflencz-völgyeknek ura. Ez sz. Gebhard salzburgi érseknek beleegyezésével 1073-ban alapította szent Benedek szerzeteseinek részére a Szent-Lambert apátságot. Azon időben, midőn sz. László és Géza magyar hercegek, Salamon király gonosz tanácsosai ellen magokat védvén, Salamonnal szembe szálltak, Markuard határgróf, Salomonnak messziről sógora, Salamont védé: de 1074-ben Vác és Pest vidékén a mogyoródi és czinkotai harcban megveretvén, megsebesült s fogságba esett: honnét

azonban sz. László és Géza által elbocsáttatott. Halála (1077) előtt meghagyá fiának, Henriknek, hogy a megkezdett apátságot folytassa, mit fia teljesített is, 1096-ban már az alapítványi oklevelet is kiadá az apátságnak, benne azt is fölemlitvén, miszerint ez apátságnak az afflenczi völgyben ad száz helyet.

§ 2. Mária-Czel kezdete és a csudálatos szobor.

Mint láttuk, a szent-lamberti apátság az afflenczi völgyben is birt jósággal. Otto apát Isten szent nevének dicsőségét jobbágyai közt előmozdítandó, az apátságtól távol eső helyekre papokat küldött, hogy ezek a népet oktassák s lelki szükségiekről gondoskodjanak. Így történt, hogy Afflenczbe is küldetett 5 szerzetes az ott létező s sz. Péterről nevezett egyház mellé. Az afflenczi birtok messze kiterjedvén, egy helyből nem lehet az apátság afflencz-völgyi minden jobbágyának lelki szükségieit ellátni: azért e szállítványból egy pap a völgy egyik messzebb eső részére küldetett 1157-ben, s oda ért az ősi régi hagyomány szerint sz. Tamás napján. Volt ezen istentől szerzetesnek birtokában egy hársfából faragott Mária-szobor, mely előtt szokta volt ajtatosságát végezni. Elüljárója engedelmével elhozta magával e kedves szobrot, fölvitte a tág völgy közepén emelkedő dombra, s ott egy

csonka fatörzsre helyezé. A völgy nyájőrei legott se-gédkezet nyujtanak neki, hogy a csonka fatörzs fölé néhány lebotolt fenyőből s galyakból levélszint, s ez elé magának mintegy tornáczul egy kis igénytelen hajlékot építhetett. E szegény kettős hajlékocska volt első kezdete Mária-Czelnek. Itt élt mint egy remete az ajtatos szerzetes: ide járt össze a szomszéd völgyekből a nép, itt imádtá Istent s tisztelte a boldogságos szűz anyát, Máriát.

Mielőtt a történetet tovább folytatnók, magáról az említett szoborról ismertetésül egy pár szót akarunk szólni. A hársfából faragott szobor a szűz anyát ábrázolja székből ülve, s a kisdéd Jézust szűz Mária jobb-ján. Jézus kezében alma van, melyet anyjának nyujt, kinek balkezéből körtét vesz át. A szobor magassága 18 újnvi, faragva van egy darab fából és festve, s pedig a kisdéd Jézus ruhája fehérre arany szegélylyel, Mária fej-terítője és alsó-ruhája szintén fehérre, palástja pedig kékre. Az, vajjon e szerzetes faragta-e szobrot, vagy a szent-lamberti apátság mellett állott, s az ős századokból megmaradt sz. Balázs-féle templomban találta, vagy egyik szerzetes társától öröklötte-e, — az ép oly kevésbé ismeretes, mint nem bizonyos az említett szerzetesnek s utódainak neve, s itteni tartózkodásuknak ideje. Annyi bizonyos, miszerint a szobron, a festék fölpattozását kivéve az idő enyész-tő s romboló hatalmának egésza jelenkorig semmi nyoma. Jelenleg iltóztatik.

Itt volt e kis szobor a szent magányban. A mária-czeli kis kápolna esendét csak jámbor pástörök é-nekei, s a szerény hegyi lakosok imája szakasztá koronkint félbe. S ez így tartott még több évtizeden át, míg végre tetszett Istennek a mezők virágának s völgyek liliomának illatával a hegységen túl fekvő országokat is megörvendeztetni, mire Henrik morvaországi fejedelem esudás gyógyulása adta az első alkalmat a tizenkettedik század végén.

§. 3. Henrik határgróf gyógyulása és halála

Henrik, más neven Wladislaw morvaországi határgróf feleségestül nagy nyavalyába (köszvénybe) esett; tagjaik összezsugorodtak. Minden orvosi szert megkísértének, de az emberi tudomány- s segítségnek semmi sikerét nem látták. A sz. Szűzhez folyamodtak tehát és sz. Venczelhez „Hatalmas anyja a leghatalmasb fiunak, légy segítségünkre! Sz. Venczel könyörögj érettünk“, mondák ők, s ime elszenderülvén e látást vevék. Mintha sz. Venczel jelent volna meg nekik, s tudtul adta gyógyulásukat, figyelmeztetvén, hogy az ujjával mutatott tartományban keressék a sz. Szűz czelláját, s adjanak hálát a bold. sz. Szűznek közbenjárásáért. „Hac pergito. Intro versus Clivus est. Supra Clivum parva Cella. In hac Maria.“ (Erre tart. Befelé halom vagy. A halmon kisdéd hajlék. Abban Mária.) ada utasításul a látás. Fölebredvén egészségesek voltak, s egymásnak elbeszélék egészen egyforma álmukat. Fölkerekedik tehát a határgróf s vele többen kíséretkép, s a vett utasítás szerint utnak indulnak, s megtalálják a kisdéd-czellát. Leírhatlan volt Henrik határgróf öröme; ajtatossága végeztével halála jeléül a kis fa-czella helyére kőkápolnát építtetett,

mely a tizenharmadik század első tizedében be is lön végezve. Így adják elő ez eseményt a történetirók; ezt mutatják a máriaczeli ó, ujjab s legujabb képek: ez van Henrik szobrára vésvé mai napig a mária-czeli templom előtt. E Henrikről írják, miszerint az I. Ottokár testvére volt, s hogy 1222-ben halt meg. A kápolna építése évét illetőleg pedig megjegyzik, miszerint egy régi kövön, mely a templom bejárásánál találtatott, e szavak valának olvashatók: Anno Domini MCC. inchoata est haec Ecclesia gloriosae Mariae. (Urunk 1200-dik esztendejében kezdetett meg a dicsőséges sz. Mária ez egyháza). Permann sz.-lamberti apát 1243-ban nyert a Babenbergék usolsó sarjadékától Fridriktől egy megerősítő levelet. Ez azon okmány, melyben e hely először nevezetik Czel-nek. A látogatók száma évről évre szaporodván, 1330-ban III. Fridrik salzburgi fejedelem-érsék Ortolf apát kérésére a Czelbe zárandoklónak negyennapi búcsut engedett. A szent hely búcsuengedményei közt a legelső. Ez az első kezdet. A szent hely hírének és dicsőségének nagyobb növekedése nagy Lajos magyar apostoli király korára esik.

§. 4. Nagy Lajos magyar apostoli király győzedelme és halála.

Mária-Czel hire annyira növekedett, hogy a romai pápák, az egyház kincseivel kezdék azt gazdagítani. A történet ugyan az elmondott esudán kívül nem említett föl tüzetesen, s nevezet szerint egyet is ez időközre: de időjegy nélkül számtalan esudáról szólnak az emléktáblák. Nem is lehet kételkedni, miszerint azok közül több ez időközre esik. Csak is innét lehet megmagyaráznunk azon e helyre zárandokló népsokasságot, melyről VI. Kelemen. Avignonban székelő romai pápa 1346-ban kelt búcsu-engedélyében beszél. Nemkülönb VI. Inceze 1357-ben ezen búcsu-engedményt megerősítő és bővítő. Ez idő táján történt, hogy nagy Lajos királyunk is Mária-Czelbe ment, a sz. Szűzet, kinek segítése által ellenségein győzedelmeskedett, halás szívvel s nagy ajándokokkal tisztelendő.

Az ellenség, melylyel nagy Lajos szembe szállt, s az év, midőn ez történt, pontosan nincsen följegyezve: de az, hogy történt, csakugyan bizonyos. Legbizonyosb emlék s tanu maga a mária-czeli templom, melyet nagy Lajos építtetett halála jeléül a vett jótéteményért. Eszterházy Pál nádor így adja elő e történetet: „Nevelkedett ezen sz. helynek híre, mikor az ezer háromszáz hatvanharmadik esztendőben a magyar nemzetnek dicsőséges királya, első Lajos idejében a társág (bulgárok, tatárok, törökök, jelesül Amuráth vezére Radom) igen kezdé az országot pusztítani, hollott a királynak huszezer embernél hirtelenséggel több nem lehetett, az ellenség százezernél (mások szerint 80 ezer) sokkal több volna. Ilyen veszedelemben lévén, azon dicsőséges ajtatos király, táborba szállván, elébe méne ellenségének, és midőn látná sokaságát a pogány-nak, Istenéhez fordula, és sátorában levő b. Szűz képe előtt letérdepelvén, buzgósággal kéri vala Istennek sz. anyját, hogy ily szükségében ne hagyá el, tudván Magyarországot maga örökségének lenni. Azonban mély álomba esvén, ime a boldogságos Szűz megjele-

nék, a harezra szívét fölgerjeszti, bizonyos győzedelmet ígér, s hogy semmi kétsége ne lehessen, azon szent képet a király mellére teszi, ki fölébredvén hajnalban mindjárt dobot üttete. Az egész vitézlő rendeknek nagy kedvök jöve a harcra, s egyenesen ellenségére rohana, mit látván, elfutamék a pogányság, kikből igen sok levágotott. A király nagy győzedelemmel tere vissza táborába, a hol Istennek és a boldogságos Szűznek hálákat adott, s az egész magyar táborral Czelbe ment, a holott ezen szent képet egy arany koronát, egy aranyba foglalt szent tetemekkel való ereklye-tartót magáról levont arany köntösével s aranyos pallosával oda ajándékoza, melyek a mai napig is ott tartatnak. Az oltárra is adott egy arany kelyhet s más oltári eszközöket. Vegre egy szép öreg templomot is építtete, mely most is fönáll örök emlékezetül. Ugy a boldogságos Szűz képénél való czella-forma kápolnát is maga s Erzsébet királyné asszony képeivel együtt faragott kőből föllállítá. A hol Isten áldásából sok csuda történik a mai napig is, miért dicsérették Isten után a boldogságos szép Szűz. Igy az ország nádora Eszterházy.

Az egész világon lévő csudálatos boldogságos Szűz képeinek röviden föltett eredeti, melyet sok tanúságokból összeszerzett, és az ajtatos hívek lelki üdvösségére kibocsátott galánthai Esterházy Pál sz. romai birodalombeli herceg s magyarországi palatinus 1690. esztendőben 31. l. Megemlíti ezt a Podhraczký által 1838-ban újra kiadott Chronicon Budense a 335. lapon. Elbeszéli mindezt a tizenötödik században (1407) élt bécsi tudós Menestárffer. (Katona Hist. Crit. X. 393—395. lapon). Az ütközet 1363 körül történt, a czeli utazás pedig 1364-re tétetik közönségesen.

Lajos királyunk tehát a Henrik határgróf által építtet kápolnát lerontotta, helyébe újat építtet, s elhez, mint egy főoltár- vagy szentélyhez rakatá a nagyszerű templomot egy sudár toronnyal, mely torony a mostan fönálló három torony között a legnagyobbik. Ez alatt volt, s van a bejárás. A Lajos által építtet új kápolna, vagyis főoltár, a mostani kegyelem-kápolna a mostani templom közepén, hol a csudálatos szobor van. Ama kép, mely előtt nagy Lajos imádkozni szokott sátorában s melyet mellén talált, később pedig 1364-ben Mária-Czelbe vitt, jelenleg a czeli kinstárban a sátor-oltáron van. Ott vannak Lajosunk egyéb ajándokai is. A Lajosféle templom később megnagyobbított, mint tovább következik.

§. 5. Más fejedelmek kegyelete Mária-Czel iránt.

A szent hely új bucsu-engedményekkel gazdagított IX. Bonifác által 1396-ban; ajándokokat nyert az austriai fejedelmektől; védetet Zsigmond császár s magyar királytól. Ezek után II. Frídrik császár s V. Miklos pápa új kegyekkel halmozák e helyet, mert a császár állítása szerint, egy nap alig mult el a nélkül, hogy ott valamely csudaesemény nem történt volna. Az atyja halála után született ifjú László király is meglátogató e szent helyet, III. Frídrik által előre ajánlatván a mária-czeli szerzetesek figyelmébe. I. Mátyás király kegyeletét e hely iránt az alább fölemlitendő ajándokok hirdetik,

A szép növekedést egy időre megakadályozák az 1474-, 1520- és 1565-ki tűzvészek; 1530-ban jelsül a törökök jövének az afflenezi völgybe. Egyik vezérek azon Mária-szobrot, mely a bucsuzó vagyis arany keresztnél a bécsi uton most is látható, három pajzán lándzsadöfessel illeté, s rögtön megvakulva leest lováról, mire a többi legott visszafordult a nélkül, hogy valami kárt tett volna: de nemsokára más csapatok jöttek, s a mezővárost hamuvá tették, egyedül a templom maradt meg épen. 1566-ban sz. Bertalan napján 37 ház égett el; hogy az egész mezőváros a templommal együtt össze nem égett, Isten után az épen ott ajtatoskodó Mátyás főhercegnek (később császárnak) s Erzsébet főherceg-asszonynak kell köszönni; ezek parancsára tudniillik az egész nép, az udvari eseléséget sem vévén ki, oly lelkesedve dolgozott, hogy a tűznek eleje véttetett Mátyás főherceg 1602-ben is meglátogató Mária-Czelt.

Hosszu volna mindazon látogatásokat itt fölemlíteni, melyeket a sz. Szűz hű tisztelői, a fölsőes cs. s. kir. uralkodó ház tagjai egész ez idei augustushó közepéig, midőn ő cs. kir. fönsegeik. Károly Ferd. fgg., és neje Erzsébet, végezték itt ajtatosságukat, e sz. helyen tettek; a czeli évlapok telvek neveikkel s ajándokaik jegyzékével. Mégis különösen megemlítenőknek véltük, II. Ferdinánd, III. Ferdinánd, I. Leopold és VI. Károly császárokat s apostoli királyokat, továbbá a három Eleonora császárnét (II. Ferdinánd második nejét, Vincze mantuai herceg leányát, — Ferdinánd harmadik nejét, Károly mantuai herceg leányát, — s I. Leopold harmadik nejét, Fülöp Vilmos neuburgi herceg leányát), a nagy Mária-Teréziát császári férjével együtt, kiktől igen sok ajándokot nyert e szent hely. Nevök nemzetségről nemzetségre magasztaltatni fog e helyen.

III. Ferdinánd császár s apostoli király tekintvén a zarándoklók számát, arra buzditá Pirin Benedek szent-lamberti apátot, hogy a templomot nagyobbra építse. 1641-ben májushó 6-án tétetett le az új épület alapköve, s az építés egész 1704-ig tartott. A Lajosféle templom annyira meghosszabbított, hogy annak szentélye, a kegyelem-kápolna, az összes épületnek közepére esett, miként most is áll. Elül pedig a Lajosféle goth-modoru gyönyörű torony mellé jobbra és balra egy-egy gömbtorony emeltetett. Igy áll az épület most is, mely noha nincsen ugyanegy építészeti modorban kivéve, még is igen jó benyomást tesz a hegyek közöl elvégre kihatoló zarándokra. Az új szentély fölött kisebbszerű kup emelkedik, míg a kegyelem-czella fölött az igénytelen gömb tornyoeska diszolg kis harangjával. Az egész épületen tehát jelenleg öt torony van: három az elején, egy a derekán a czella fölött, és a kup az új szentélyen. 1704-ben, pünköst utáni 16-ik vasárnapon, mi akkor augustus 31-ére esett, volt a templom ünnepélyes fölszentelése.

E korszakból fölemlítjük a nagyhirű Szelepcsényi Györgyöt Magyarország primását s esztergomi érseket, ki oly nagy tisztelettel viseltetett e szent hely iránt, hogy a kegyelem-kápolna mellett közel oltárt is rakatott sz. László magyar király tiszteletére, s meghagyta végrendeletében, hogy ha meghal, ez oltár előtt temetessék el. Ugy is történt; 1685-ben Szelep-

esényi meghalt, s hideg tetemei ide, ez oltár elé tettették el.

Az utókor álmélkodását szintén magára vonja e korszakból a boldogságos Szűznek ritka tisztelője, galánthai herceg Eszterházy Pál Magyarország nádora, ki majdnem minden esztendőn gyalog szokott ide zarándokolni: oltárt is épített sz. Katalin tiszteletére 1680-ban; azonkívül pedig ő rendezte az 1691-diki augusztushó 27-kén Mária-Czelbe vezetett nagy bucsujáratot, melyen jelen volt ő maga a herceg s nádor, felesége Tökölly Éva, a herceg fiai: Mihály, Ádám, Gábor és József, leánya Anna, nemkülönben gróf Zichy Imre, gróf Eszterházy Antal, József, Ferencz. Továbbá Eszterházy Miklós tinnini püspök, ki a menetet vezette, Rumell Márton főpát, Ordódy Zsigmond, Valperger Tamás, Poek Lőrincz apát urak, s más papok száma huszan, nemesrendűek 230. E hires bucsujáraton 8755-en vettek részt. (Lásd Religio 1857. I. 180. lap.)

Eszterházy Imre Magyarország primása s ritka kegyességű esztergomi érsek 1745-ben, életének nyolcvanharmadik évében szintén bucsujáratot tartott Mária-Czelbe, s drága kehelyvel ajándékozta meg a czeli kincstárt.

Az így új dísz nyert szent helyre most még többen jártak, mintsem azelőtt, Mária-Terézia és császári férje 1756. a hatszázados ünnep közeledtével nagyszerű ezüst-rácsesal ékesíté a kegyelem-kápolnát, mi most is ajtó gyanánt szolgál. A rákövetkezett 1757-dik évben, ugymint a hatszázados ünnepen háromszáz hetvenhárom ezerre ment az áldozásnál kiosztott szent ostyák száma. Megjelent Mária-Terézia is József Károly, s Leopold főhercegek-, és Mária Anna, Mária Krisztina, s Mária Erzsébet főhercegasszonyokkal. A nagy Mária-Terézia halálával elenyészni látszott Czel dicsősége.

§. 6. Mária-Czel dicsőségének hanyatlása és följululása.

Első csapás volt erre II. József császár azon parancsa, mely a bucsujárok összesereglését, s azok ünnepélyes fogadtatását tiltja. Ezek nyomán oly rendeletek adtak ki, melyek a bucsusokat zarándoklásukban megakadályozák. Elmaradván a zarándokok, magok a mezőváros polgárai oly tetemes kárt szenvedtek, hogy sokan kénytelenek valának Czélből kivándorolni. Nemsokára követé e csapást a másik, tudniillik a sz. lamberti apátságának 1786-ban történt megszüntetése. A császár ez évben october 12-kén személyesen megjelent Mária-Czelbe: de a könyörgő polgárok egyesített esedezése sem volt képes őt parancsának visszavonására bírni. A kegyelem-kápolnát ledöntetni, s a képet a főoltárra tétetni parancsolta; de minthogy a kápolna kőből volt, nem pedig fából mint vélte, e parancsától elállott, azt azonban ismét szigoruan meghagyta, hogy a Mária-szobor ruháiból kivetkezettessék.

Az öröm első sugara 1794-ben mosolygott a polgárookra, midőn II. József nővérét Mária Anna főhercegasszonyt Czélben szemlélni szerencsések voltak. 1796-ban boldog emlékezetű Ferencz császár megengedte, hogy Bécsből nyilvános processió — mi már 14 év óta tiltva volt — vezetessék Czélbe, s ün-

nepélyesen fogadtassék. Ugyanez évben augusztus 33-án Krisztina cs. kir. főhercegasszony, sept. 18-án pedig Antal, János, Lajos, Rainer és Rudolf cs. k. főhercegek zarándokoltak e helyre. 1797-ben Mígazzai cardinalis s bécsi herceg-érsek vezeté a bécsi processiót Mária-Czelbe, mióta egy évben sem maradt ki a bécsiek processiója. Ugyanez évben májushó 15-én a Mária-szobor régi mód szerint ismét fölöltöztetett I. Ferencz császár s apostoli király engedelmével, ki 1802-ben a lamberti apátságot is visszaállította, s ezzel Mária tiszteletének e helyen mintegy támasztékot adott. 1797-ben september 12-kén Angouleme hercegaszszony is meglátogató e helyet. A francia hadjáratok leginkább a templom kincseit fenyegeték, melyek elővigyázatból 1797-ben Zwettelbe, 1800-ban Gréczebe, 1805-ben, midőn a templom kiürítettett, s a francia csapatoknak tanyául szolgált, sz. Gotthard és Türjén át Tihanyba, 1809-ben pedig Temesvárra vitettek. — Boldog emlékezetű I. Ferencz császár s apost. király 1811-ben jelent itt meg először. 1814-ben aug. 28-án ismét eljött ő s vele Mária Ludovica császárné, Ferdinánd nagyherceg, Antal szász herceg, s neje Antonia főhercegasszony.

Mindezek mutatják miszerint Mária-Czel történetén is fölismerhetők a dagály és apály nyomai; ha a legnagyobb fénypontról majd a gyászos feledékenységgel tántogó mélységébe látszott is hanyatlani: eljött mégis nemsokára a vigasztalás napja s szétűzé a fellegetket, s Mária-Czel jelenleg ismét a régi világhírű bucsujáró hely. I. Ferencz császár s apost. király, áldás emlékedre, neved Czél történetében is halhatatlan marad.

§. 7. A mária-czeli templom néhány nevezetessége.

Mária-Czel történetének rajzolása után már átmehetünk az ott található magyar emlékek ismertetésére. Mit a koszorus költő Cserhalomról irt: „Oszlop vagy te magad diadalnak halma meződdel“: azt a mária-czeli ősi toronyról is elmondhatjuk. Emlékoszlop az, és pedig magyar őseink diadalának emléke az egész környékkel; századok óta hirdeti nagy Lajos hitét s karját, s elbeszéli az unokák végsarjadékainak is Mária pártfogásának erejét. A templom kerítésének nyílását szentek szobrai ékesítik, ugymint: a grézi részről sz. Egyed és Miksa, a bécsi részről szent Leopold és Venczel, a bécs-ujhelyi uteza felől sz. László és sz. Imre képe. A templom főajtaja mellett áll egyik oldalon (az evangéliom-részen) nagy Lajos ólomszobra, kezében a sz. Szűz azon képének másával, melyet hajdan mellén talált, s mely most is a czeli kincstárban őriztetik. Alatta röviden előadatik német nyelven azon történet, melyet már előbb elmondottunk. Szemközt vele Henrik morva határgrófi szobra a kápolna képével, alatta néhány sorban elmondatik azon gyógyulás, melyről előbb beszéltünk. A bemélyedt gothkapu szegélyzetén jobbra és balra fölcszva ezeket olvashatni: „Licht der Blinden, Red der Stummen, Heil der Kranken, Trost der Betrübten, Gehör der Tauben, Kraft der Lahmen, Zuflucht der Sünder, Hoffnung der Büssenden.“ (Vakok világossága, némák szólása, betegek gyógyulása, szomorúak vigasz-

talása, siketek hallása, sánták erőssége, bűnösök me-
nedéke, a szenvedők reménysége.) Középen dombor-
műben nagy Lajos csatája ábrázolva; alatta paizsok;
a magyarországi négy pölya és Lajos király nemzetségi
czimere, az anjoui liliumok, s a kettős kereszt paizs.
Beméven a 201 láb hosszú, 67 láb széles, és 66 láb
magas templomba, s a 38 registeres orgona alatt meg-
állva a templom középső hajójának derekán álló ke-
gyelemkapolnán, mely a templomot mintegy két részre
osztja, nyugszik meg szemünk. Mit első tekintetre lá-
tunk, az nagy Lajos műve. Odább megyünk tehát: a
káporna előtt derék talapatokon jobbra és balra nagy
angyaliszobrok vannak; most ezüstözött fából, hajdan
ezüsből, a híres Montecuculi ajándékai. A czella
fölött sz. József, szent Anna és Joachim szobrai díszel-
nek. A gyönyörű ezüst rácsot, mely a káporna széles
bejárását őrzi, Mária-Terézia és császári férje Fe-
rencz készítették az I. Leopold császár által adott,
de már igen megrongált, ezüstrácsot újra öntetvén. Be-
lépven a szent helyre, látjuk a sz. Szűz szobrát az egé-
szén ezüsből készült oltáron, melyet Eszterházy
Pál nádor adott volt Czelnek, mely azonban már szin-
tén átöntetett. A sz. Szűz előtt van két arany szív, drá-
gakövekkel fölékesítve, gróf Almásy István ajándoka.
A kegyelem-oltár előtt függ Mária-Terézia szép
ajándoka, a folyvást világító lámpa; ez nyolcz ösze-
forrott szív csoportozatából áll, tudniillik középen van
két nagyobb szív, egyikén „Franciscus Imperator Cor-
regens”, (Ferencz császár uralkodó-társ), másikán
„Maria-Theresia Imperatrix” (Mária-Terésia császárné)
olvasható. A két nagyobb szívet a többi apróbbak kör-
nyezik, a fölséges pár magzatjainak neveivel és születés-
napjaikkal ily sorban: Maria Anna, nata 6. oct.
1738., Josephus Augustus Clemens, natus 13.
martii 1741., Maria Christina, nata 13. Maii
1742., Maria Elisabetha, nata 13. augusti 1743.,
Carolus Josephus, natus 1. febr. 1745., Maria
Amalia, nata 26. febr. 1746. A fölséges család e jel-
képét két lánczon tartja egy sas, mely alatt e szavak
olvashatók: „Virgini Cellensi Austriacae Domus Matri
Protectrici in his cordibus corda sua D. D. D.” (A
czeli Szűznek, az austriai ház védő Anyjának e szívek-
ben saját szívöket adják, bemutatják, följajánlják.)

A templom e régi részének baloldalán talál a be-
menő egymásután négy magyar emléket: sz. Imre
oltára 2-dik a baloldalon; építetté ez oltárt 1670-ben
Draskovics Miklós királyi főajtónálló, Mosony vár-
megye főispánja, arany-sarkantyus vitéz, és neje Ná-
dasdy Krisztina.

Tovább haladva, ugyanaz oldalon találjuk sz. Ist-
ván király oltárát, melyet 1662-ben Nádasdy Fe-
rencz, és neje Eszterházy Julianna emelt, mint ezt
az emlék-tábla tanúsítja. Itt van Bornemisza János
József erdélyi kancellár sarköve is.

Ez oltárt nyomban követi szent Katalin oltára,
melyet Eszterházy Pál nádor és neje Eszter-
házy Orsolya 1650-ban emeltek. Elhagyván az aus-
triai statusok által 1660-ban sz. Leopold tiszteletére
épített oltárt, legott ismét egy magyar emléket talá-
lunk, tudniillik sz. László oltárát, melyet Szelep-
csényi György Magyarország primása és esztergomi
érsek emeltetett. Az oltáron van sz. László ezüstözött

fiaszobra, s az ugynevezett selmeczi kép. Ez utóbbiról
az a hagyomány, hogy az hajdan egy selmeczi hevér
tulajdona lett volna, ki előtte szokta imáját végezni.
Egykor társai pajkosságból szét akarák darabolni a
vékony deszkaképet, de nem bírák ezt végbe vinni. Ide
Czelbe maga azon hevér hozá azt át. E kép miatt sel-
meczi oltárnak is híják ez oltárt. Itt készített magának
temetkező helyet Szelepcsényi érsek, s 1685-ben
92 esztendőskorában, Morvaország Litovicz helységé-
ben kimulván, itt temettetett el. Sirkövé, mely a fe-
szület előtt pluvialéban térdelő érseknek köszöbrát mu-
tatja, fölül ezek vannak: „Semper idem ubique”; (min-
dig ugyanaz mindenütt), valamivel alább: „Semper
ubique sibi constat vir fortis et omnis Vir prudens
constat semper ubique sibi.” (a szillárdjellelemű s böles
férfiu mindig következetes); a szobron alul: „Viator ve-
lis orare pro me, qui docui orare pro te. Sepultus IX.
martii Anno Domini MDCLXXXV.” (Utas, imádkoz-
zál érettem, ki arra tanítottam másokat, hogy éretted
imádkozzanak. Eltemettetett mart. 9. 1685.) A tem-
plonfalón márványba vésett verseket Macholány
János készíté. Végrendeletileg ez volt megbízva a te-
metkezési pontok teljesítésével, ki is Litoviczból a hat
fekete lovon vitt testet Czelbe kíséré, s addig ott volt,
míg csak a gyász-misék el nem mondatk.

Mindezen oltárok, melyek vas rostélylyal vannak
elzárva a hajó terétől, egyáltalában újító kezekre vár-
tak. Sz. László oltárát ő eminentiája Scitovszky bíbor-
nok, s Magyarország primása az 1857-diki hétszáz-
ados ünnepre följuttatá.

A templom másik része, mely a kegyelem ká-
polnán tul van, s hova a sekrestye és vele szemközt a
kincstár lépcsői nyílnak, szintén tartalmaz magyar
emlékeket.

A főoltáron nagyszerű ezüstfeszület van, VI. Ká-
roly ajándoka; mögötte az ablakot átvilágító kép fűdi.
Jeruzsálemet mintegy a messze háttérben ábrázolván.
E kép, mely szintén szeretne újabb föléseréltetni, bold-
ogult Rudnay Sándor cardinalis és hgarimas aján-
doka. A sekrestye oldalán van Eszterházy Pál ná-
dor és neje Tököly Éva hálaképe, melyet 1689. vit-
tek oda hálát adván Istennek, hogy az 1683-diki tö-
rök futás alatt Fraknó és Kismarton váraikat a vesze-
delemtől megörzé. Eszterházy Pál, a sz. Szűznek e
ritka tisztelője, majdnem minden évben gyalog szokott
Mária-Czelbe utazni. (Schmidt Hist. Palatinor. Tyr-
nav. 1760. 201. lap.) Valamivel alantabb ugyanott ta-
láljuk a betegágyon fekvő gróf Draskovics képét,
mellette térdel neje s fija. A templom e részén vannak
Győr, Szeged, Pozsony városok hálaképeik. Az utolsó
1852-ben szépen megújított. Mielőtt a templomból
a kincstárba lépni, még azon figyelmet gerjesztő há-
rom öl magas oszlopot kell fölemlitnünk, mely a sz.
Szűz szobrával egészen szokatlanul a templom közepén
áll. Ez hajdan a Lajos-féle templom mellett állott.
Itt szoktak hajdan kiosztatni a vezeklők közt a sanyar-
gató vesszők.

§. 8. A mária-czeli kincstár néhány
ritkasága.

A templomból hatalmas vasajtóktól védett lép-
csőkön följutunk a kincstárhoz, melynek ajtaja fölött

nagy Lajos ütközete van rajzolva, alatta pedig e szavak: sa Cra Imago regis LVDoVICI (nagy Lajos szent képe) mely a kincstár legbecsesb tárgyára. a Lajos mellén talált, s általa az ütközet utáni évben 1364-ben ide hozott képre vonatkozik; származik pedig 1764-ből, midőn ezen kép idehozatalának négyszázados ünnepe volt Bemenvén a kincstárba, legott láthatjuk az említett képet az oltárra helyezve. Az oltár hajdan ezüsből, most fából áll, alakja sátozt mutat, hogy Lajosunk álmára figyelmeztessen. Közepén van a régi kép. Ez deszkára festve a szent Szűzet ábrázolja a kisedd Jezussal jobbján. Rámája ezüst és arany, a két angyalszobor mellette szintén ezüsből öntött. Drága kövek- s gyöngyökkel ékeskedik e ritka-becsüemlék: széléit paizsok, melyeken a magyarországi pólák s anjoui lilomok vannak, ékesítik. A czei nép e képet Maria-Schatzkammer-nek (kincstári vagyis tárházi Máriának) nevezi. Annai éveken, sőt századokon át e helyen tiszteltetett e kép: de II. József császár azt az említettük selmezi vagyis szent László-féle oltárra vitette, míg Ferencz császár parancsára ősrégi helyét ez is visszanyeré. Az oltár szent szekrényénél van az özvegy Eszterházy hercegné született Desana marquisné által 1722-ben idehozott ritka-értékű fészület, az oltár asztalán Csáky grófné ajándoka, Mária ezüst szobra. Az ezüst gyertyatartókat Don Miguel, a kristályból készültet VI. Károly cs. ajánlotta föl. Az oltár hátulso része szekrényalakú. Itt van Lajos királyi köpenye zöld selyemmel vegyes arany szövethöl, úgy szinte akirályné diszruhája is hasonló szövethöl, továbbá Lajos és neje jegy-inge s a királyné pártája. Lajos nyerge, kengyelvasa s kardja. Magyar festészek, ha Czelbe mennek, el ne mulaszták ez öltözékeket is megtekinteni. Az oltár alsó részét egy 300 marca nehézségű ezüst antependium vagyis oltár-előző fődí, melyen az austriai és nápolyi főlséges uralkodó házak nemzetségtája van. Az egyiket Mária-Terézia 1769-ben, a másikat annak leánya Mária Carolina siciliai királyné 1803-ban készítetté s ajándékozta.

A leirt oltárt minden oldalon fal mellé helyezett üveges szekrények környezik. Ezekben vannak lerakva ama drága emlékek, melyekkel a boldogságos sz. Szűz iránti tisztelet, bizodalom és hála áldozott. Két régi misemondó ruha sok figyelmet érdemel itt: az egyiket Lajos, a másikat Mátyás király adta, ama ruhának hátán selyemmel és arannyal himzett dombor-kereszt, emezén öt szent kép van szintén domborura himezve, s pedig gyönyörű goth-izlésű menyezett alatt. Ez utóbbihoz hasonlók, de szebbek Esztergomban is vannak. A régiebb magyar világból még Mátyás királyunknak nagyértékű, ima-zsamolyán használt keresztje a sz. Szűz és szent János szobraival nevezetesbek. Ujabb korból különös figyelmet érdemel egyik Nádasdy gróf ötlete. Ez itt létekor 1697-ben vevé azon örvedes hírt, hogy némely már elveszettnek tartott pörét megnyerte légyen; hálaból tehát egy tükör közepére festeté a czei szent képet, s alája családí czimerét s e fölliratokat: „Speculum Justitiae“ és „Causa nostrae laetitiae.“ („Igazságnak tüköre“ és „örömnünknek oka“). Ez eredeti ötletet azóta többen utánozták.

A szelidsége sjótéményeiről oly híres gróf Esz-

terházy Imre esztergomi érsek s hercegprimás, ki már 1738-ban Pozsonyban arany-miséjét is bemutató Istennek, mint már említők, 1745-ben még egyszer s utóljára zárandokolt Mária-Czelbe, minék emlékére a templomnak egy igen drága kelyhet adott, mely jelenleg is megvan, s legszebb kelyhe az egyháznak. — Továbbá figyelmet érdemel a gróf Erdődy Antaltól följánlott monstatorium vagyis szentségmutató sok drágakövel fölékesítve. — Egy névtelen magyar huszár-tábornok kalpag forgóját ezüst- s drága gyöngyökkel megrakottan adá e templomnak. Ujabb időből legnevezetesb ajándok azon két arany koronácska, melyeket boldog emlékezetű Rudnay Sándor hgprimás ajándékozott. A kincstár ruhatárában az említettek kivül Szelepesényi családja, továbbá: gróf Festetics-né, Batthyányi-né Zichy-Ferraris-né, Károlyi-né, Széchenyi-né, Hunyady-né, Tarnóczy-né s más előkelő asszonyságok ajándokai, — részint mise-ruhák részint a szent szobor számára küldött himzett szövetek — vonjak magokra a magyar vándor figyelmét. Ő cs. kir. fönsege Erzsébet főherceggasszony 1856-ban Mária-Czelbe is oly mise-ruhát küldött mint a buda krisztinavárosi templomba. A főlséges uralkodó ház többi tagjaitól, leginkább a császárok- és császárnéktól — az Eleonóráktól s Mária-Teréziától kitünőleg — sok igen nagybecsű ajándokot látni itt: de látni egyszerű polgárok tiszteletét s háliját hirdető emlékeket is; hisz Mária közanyánk. Ez utóbbiak közül egy bécsi lerchenfeld-külvárosi patkó-kovácsnak ajándokát említem föl, mi: egy vassal megabroncsolt s apró vaspatkókkal körülszegezett üres tyuktojás vagyis kukkon. A 84 éves öreg 1843-ban készitö ez ép oly ritka mint különöz remeket, s hozzá Mária-Czelbe, hova akkor már harminczharmadszor zárandokolt.

Elhagyván a kincstárt, érdekes megnézni az oltárok fölött elnyuló oszloptornác képeit, melyek nem művészi becsök által kötik le figyelmünket, hanem az által, hogy nyilván hirdetik, miszerint az emberiségnek nincs oly szüksége, melyben az Mária közbenjárására enyhületet nem nyert volna. E hálaemlékek egész képtárt képeznek a legtarkább vegyületben. E hála ajándokoknak s emlék-tábláknak száma valóban oly nagy, hogy ezen ily számos gyógyulási esetet nem lehet vak esetnek tulajdonítani. Hány más gyógyulási esetekről szólnak még Mária-Czel évkönyvei! Ezen gyakori meghallgattatásnak lehet tulajdonítani azon eredményt is, hogy a buzgó stájer nép uton utófélen fölállítja a czei kép mását; meg házi eszközeiken, sőt még a fuvarosok rostáján is láttam ily képet. Megvaldom, e képtárt igen igen nagy lelki-örömmel nézegettem. Meg-megálltam; s mintha most is ama meghallgatott szerencsések egykori e bizodalmas főházait halottam volna: „E siralomnak völgyében, kik nyavalygunk nagy inségben, Hozzád sohajtunk! Mintha mind-egyik kép intett volna, hogy ha akármily baj ér, bizodalommal folyamodjam a kegyes s hatalmas sz. Szűzhez. Ha már itt voltunk, fölmentünk a toronyba is, s megnéztük szép harangjait. A legnagyobbikra, mely 103 mázsás, Rudnay Sándor cardinalis és hercegprimás 6000 forintot ajándékozott akkor, midőn azt repedése miatt újra kellett önteni. A mennyire kive-

hettük a harang fölrátát, az a következő szavakban hirdeti Rudnaynk bőkezűségét: „Gratia Cardinalis Strigoniensis et Principis P. Ungariae Alexandri a Rudna reviviscimus.“ (Rudnay Sándor esztergomi bíbornok s Magyarország b. primásának bőkezűsége által új életre támadtunk. A toronyból: gyöngyörű kilátás van a városra nyíló völgy-szorosokba.

§. 9. A hétszázados ünnep.

1157 óta, midőn a csudálatos szobor Czelbe hozatott, már hétszáz esztendő folyt el. Isten kimondhatlan sok csudával dicsőíté meg a boldogságos szent Szűzet e helyen, tudtul adván az embereknek, hogy ki szűz Máriát tiszteli, s közbenjárásáért esedezik, az Isten előtt kedves dolgot művel, s kérésének meghallgatását látja: mert Mária közbenjárása hathatós. A régi hagyomány azt tartja, hogy azon istenfelő szerzetes sz. Tamás napján érkezett meg e völgybe: mint-hogy azonban egy napon különben sem végezhetné ajtatosságát a hívek sokasága: az egész 1857-dik esztendő ez emléknek szenteltetik. Azoknak száma, kik ez esztendő első felében itt voltak, már jóval meghaladja a százezeret. Minden rendű hívek zarándokoltak ide. Ő császári s apostoli királyi fölsége I. Ferencz József kegyes fejedelmünk, fölséges nejével, Erzsébet császárnéval, július 16-dikán zarándokolt ide, s másnap meggyóntak s azután megáldoztak, mindnyájunknak szép példát adván

Magyarország, Mária-országa, különösen szerette e helyet mindig: azért örömmel s készséggel kíván részt venni a hétszázados ünnepen. Ő eminentiája fm. Scitovszky János a romai sz. egyház jeruzsálemi szent keresztől áldozár bíbornoka, Magyarország hercegprimása és esztergomi érsek ezen esztendei martíushó 25-dikén megyéje papságát figyelmeztette az ünnepre: fölszólítá később az ország érsekeit s püspökeit, s ezek által a megyék papságát: szózatot intézett júliushó 16-ról a hívekhez mindenkit meghíván az ajtatosságra, melylyel september 8-kán vagyis Kis-Asszony napján a szeplőtelen szűzet, Istenanyját, Magyarország Nagy-Asszonyát, Máriát a magyar nemzet megtiszteli. Ezentőlül Sz. László királyunknak máriaczeli oltárát s előtte Szelepesényi György primás síremlékét följuttatá: ritkaszepségű emlék-viaszgyertyákat készítettet „Isten dicsőségére s a boldogságos szűz Mária tiszteletére“ fölékesítettvén azokat a czeli csudálatos szobornak továbbá a czeli s esztergomi templomoknak képeivel, s ráiratván, miszerint a hétszázados ünnep emlékeül Mária-Czelben szentelte meg ő maga e viaszgyertyákat s érinté velök a csudálatos szobrot, hogy Mária tiszteletére, s a jócselekedetekben nyilvánuló hitnek világítására emlékeztessen. E nagy műviaszgyertyák száma 42. Készítettet továbbá ő eminentiája arany-, ezüst- s drágakövekből Pesten Patics F. művész által emlék-ajándékot, mely ezen részekből áll, egy ezüst-oszlop, ezen tiszta aranyból a mária-czeli csudálatos szobor mása, ezek magassága együtt a kétlábot meghaladja. E szobor előtt van egy főpapnak térdelő szobra, ő eminentiáját ábrázolva, miként ő egy vánkoston a magyarországi egyházak anyjának, az esztergomi főegyháznak jelképében, Magyarországnak valamennyi egyházát a sz. Szűznek

további pártfogásába ajánlja. A vánkoston levő esztergomi templomminta ritka remekmű ezüstmű. Az oszlop alján négy aranytáblácskán e szavak vannak vésvé: az első táblán: „Isten Anyja, hazánk Nagy-Asszonya, Magyarországi Híveid Fiui Tiszteletét fogadd el; a második táblán: A Romai Pápara, Az apostoli királyra, s Magyar Hazánkra add Anyai Áldásodat“; a negyedik táblán: 1857. september 8-dikán Mária-Czelben bemutatta Nagy-Kéri Scitovszky János bíbornok, Magyarország H. primása. Esztergomi Érsek.“ A hosszas ezüsttalapzatba bevésetik utólagosan a búcsujárok száma, hogy mindez serkentse unokáink végsarjadékeit is Mária tiszteletére. Ez előkészületeknél még az is fölemlítendő, hogy ő Eminentiaja emlék-képeket is készítettet, melyek három nyelven, magyarul, németül s tótul kiadva a búcsusok közt kiosztatnak.

Az emlék-ajándék képe.

Az érdemkoszoruzott főpap atyai szózata fogékony keblekre talált. Noha a hely távolsága miatt a megszobb vidékiekre nézve igen költséges e búcsujárás: mégis mindenünné érkeznek bejelentések, s a résztvenni kívánó papok száma eddig is meghaladja a százat. Azalatt ő eminentiája kiadta a búcsujárat rendjét.

Máriát dicsérni hívek jöjjetek
Mert ő fogja kérni Fiát értetek!*)

Szentföldi levelek.

VII.

Jeruzsálem april 12. 1857.
Nagyontisztelendő kedves uram öcsém!

Mint-hogy tudtomra esett, hogy nt. tudós Hatala Péter ur, esztergommegyei áldozár s szentföldi misszionárius szép kis magyar munkával, melyben a szentföldet s különösen Jeruzsálemet írja le, fogja megiegni a magyar olvasó közönséget: ugyan azért épen nem szándékom e szent helyek leírásba becsátkozni — le vannak azok írva

*) E töredék a mária-czeli búcsujáratra, ft. s tudós Zalka János egyetemi tanár által szerzett s a Szent-István-Társulattól kiadott könyvekből közöltetik; melynek czime: „Mária-Czeli útítás.“

már majd minden nyelven, s ki azokat honi nyelvünkön bővebben szeretné olvasni, annak bátor vagyok ajánlani, Hatala ur munkáját, mely nem sokára napvilágot látand: mondhatom, örömet fog élvezni annak olvasása alatt. Én csak utazásom egyszerű leírását tűztem ki magamnak czélul, annyival is inkább, mert a társaság, melyhez le valék kötve, utazását oly sietve folytatá, hogy a főemlített szent helyeket alig láttuk, s már ismét mentünk. E siető utazásnak két oka volt: 1) hogy austria Lloyd hajónak Kai pha alatti megjelenését el ne szalaszuk; de 2) főleg, hogy pénzünk-ből ki ne fogyjunk, mi még is alexandriai utunkban csakugyan bekövetkezett.

Azért mindent csak röviden adok tudtul kedves uram öcsémnek. 6-án reggeli órákban meglátogattuk a szent sirt, és az egész napot Jeruzsálemben töltöttük. Ugyan e napon fölkerestük a sz. k. jeruzsálemi consult s a nagyméltóságú Val erga József jeruzsálemi patriárka urat, kik az egész zárandoktársaságot igen szívesen fogadták. Délután mindnyájan jelen voltunk a szent sír templomában mindennap végezteni szokott statiói menetben (processión). — Ez egyetlen egy napon volt egy kis pihenésünk. — Másnap (Ápril 7-kén) reggel ismét a szent sírhoz mentünk, s magán ajtosságunkat végezvén, a szent várost mintegy 1 1/2 óra alatt falain kívül körüljártuk; nem különben megjártuk Moria és az olajfák hegyeit, a gethsemani kertet, honnan lejövet láttuk Betzesdát, a B. szüz eltemetésének barlangját, Joza fát völgyét, Kidron patakot, Absolon, Zacháriás síremlékeit és a próféták sírjait. Továbbá megsejmelvén sz. István első vértanu megkövezetésének helyét, bementünk a városba a sz. István kapun. Még délelőtt ajtatoskodtunk a via dolorosa vagyis: a fájdalom útján, a hol láttuk Pilátus házának pítvarát — Egy valaki közlünk ugyan ez időben behajulván az Omár-mecsetnek külső fakapuján, körülnézéz az udvart, mire minden felől kövek dobáltattak ellenébe, úgy, hogy kénytelen volna elfutni, másképp agyon kövezendették őt a vakbuzgó törökök. Későbbben értésünkre esett, hogy oda semmiféle kereszténynek menni nem szabad, pedig ezen Omár-mecset épen Salamon templomának helyén áll, a hol Sz. Iona szép basilikát emelt a B. Szüz bemutatásának tiszteletére, mely későbbben mecsetté lett, s most is nyomait hordozza a bizánci építészeti modernak.

Ugyan-e nap délután mintegy két órákor már mindnyájan lóháton ültünk utunkat teendő Sz. Jánosba, egy borzasztón hegyes, köszirtes pusztába, hol a Ferenczinek igen szép zárdájuk s gyönyörű templomuk van. A jaffai kapun kimenvén, egy egyszerű vissztartó mellett vitt el utunk, s egy órányi távolságra egy nemegyesült görög Kolostorra találtunk, melynek neve Sz. kereszt, s mely a mónda szerint épen azon a helyen építettett Sz. Iona által, a hol a fa állott, melyből Krisztus keresztje készült. A zárdák mindenütt ugyanannyi várak az arabok ellen, kiknek erőszakos visellete gyakran háborgatja a zárdalakat, ugyan azért a kolostor falai is igen vastagok, szélesek, kapui vasból igen alacsonyok úgy, hogy azokon meggömbövedve kell belépni. Ez az út igen terhes, és az evangelium szerint is ad montana Judaeae vagyis: Judaea hegyeire visz. Judaea hegyeinek része nem oly száraz, kiaszott, mert találtatnak benne források és a kopár, sziklás hegyoldalakon földrétegek, melyek beültetvék szőlőkkel, olaj — s fügefákkal, és szépen tenyésznek. A hegyek völgyeletében fekszik Sz. János, kis kertekkel körülvéve. Itt született Sz. János, ide érkezvén, a barátok által igen szívesen fogadtattunk; mihielyt a templomban kövid inánkát végeztük: azonnál meglátogattuk Zacháriás és Erzsébet pusztai vagyis: mezei lakát, mely egy hegytetőn áll romban, s közel hozzá egy szép patak esörgödez. Itt elénekeltük a „Benedictus”t és a „Magnificat”ot, mert a hagyomány szerint itt látogatta meg a B. sz. Szüz rokanát sz. Erzsébetet. Csak későn este térünk vissza a zárdába, s a meglehetősen bőjtű étkezés után lepihenünk, mert következő nap még terhesebb ut várakozott reánk.

Ápril 8-án a sz. miseáldozat bemutatása után reggelinket elköltvén, 6 órájában már az egész karaván utnak indult, mindig mélyebben s mélyebben hatván a Judaea-he-

gyek pusztáiba, azon vidékekbe, hol egykor az Ur Jézus előzőkénék szavai hangzottak. Miután a pusztákon több óráig mentünk: láttuk Modin vár romjait, a híres Machabeusok fegyveres helyét. Jobbra esett tőlünk a terebinthi völgy s azon hegyek, melyeken szemközt állottak az izraeliták és Filisteusok. E terebinthi völgy folyójából szedte Dávid ama parittyá köveket melyeknek egyikével Góliátot leterítette. Továbbá föltaláltuk sok ide-oda bolygás után Fülöpkujtáhol ő Candaces királynőnek udvari emberét megkeresztelte. Most igen nehezen járható, ösvényekre jutván, s jobbról, balról szörnyű mélységek közt utazván, k. sz. Ján. barlangjára bukkantunk, s mellette egy gyönyörű forrásra, melyből szomjunkat enyhítettük, de itt egyszer mind tojás —, narancs — s kenyérből egy keveset falatoztunk is. Magunkat kissé kipihenvén, vissza felé indultunk, és sok órai utazás után föltaláltuk a bethlehemi utat. Siető, tartós üggetéssel délután két órákor Bett Djalla alá értünk, hol Val erga patriárka ő excelljának szép szemináriuma, a falunak pedig kedves fehér házai vannak; s ezután csakhamar Bethlehenbe jutván, a sz. ferencziek zárdája előtt termettünk. A zárdában alig időztünk valamit, azonnál Krisztus születésének helyére siettünk, mely sok lámpa által van megvilágítva. Itt mindnyájunkat áthatott a szent buzgóság, leborultunk s e szentséges hely porait csókoltuk. Valóban szívemlő, a buzgalmat egekig hangoló hely ez. A kebelt mondhatlan érzelmelek dagasztják annak láttára. Ugyan ez alkalommal megnéztük azon helyet, hol a három király hódolatát bemutatá a kisdéd Jézusnak; szemügyre vettük a többi szent helyeket vagyis: kápolnákat, melyek sz. Józsefnek s a megöletett bethlehemi kisdédeknek szentelvék. — Láttuk sz. Jeromos kápolnáját is, ki Jézus jászolánál akart remete életet élni, hol egyszer mind oly sok tudós irata keletkezett, melyek örök időkre kincseit, gazdagságát képezik az anyaszentegyháznak. Itt van az ő sírja, nem különben a híres Scipió közmetszégéből származott romai Pauláé s Eustochium kedves leányáé. — Az üdvözítő Jézus jászola fölött igen szép és nagy templom áll, mely létezését sz. Iona császárnának köszöni. E templom részei a katolikusok, nem egyesült görögök és arménok birják. Az épület hajóját egyik felekezet sem bírja, hanem üresen áll. Megtiszteltük annak utána a B. szüz tejbarlangját, hol ő a kisdéd Jézust gyakran szoptatta; a pásztorok földét, hol az angyal megjelent s nagy örömet hirdetett nekik; nem különben azon szántóföldet is, hol Ru th kalászkot szedgetett. —

E látogatásokat mind bevégezvén, visszatértünk Jeruzsálemba. A bethlehemi, Sz. Jozsefről nevezett apácakolostor mellett megegyszer visszatérintünk a szép Bethlehen városra. Bethlehenről Jeruzsálemig mintegy 2 1/2 óra kell. Az ut közepén fekszik a nem egyesült görögöknek Sz. Illésről nevezett zárdája. Ezen ut egyike a legjobbaknak egész Pálaestinában. — Jeruzsálemi szállásunkra este jökor megérkezvén, azon voltunk, hogy a szent gyónáshoz mindnyájan kellő áhitattal elkészülhessünk, miszerint másnap, u. m. nagy esütörtökön a patriárkai mise alatt magunkhoz vehessük az élet kenyerét.

9-én már reggeli 7-órákor egybeseregeltünk a szent sír templomában, s vártuk ő excellját a patriárkát. — Bemenvén a szent sír templomába, mindjárt a nagy ajtónál balra látja ülni szőnyegekben az utas török divánt katonáival, kik ott ugyancsak törökösen pipáznak, s gyakran szörpölgetik kávéjukat. A sötét boltozatok s otromba oszlopok között azt gondolná az ember, hogy egy nagy sirboltban van. Egyébkint a szent sír be van zárva egy fehér márványból készült kápolnába, vagyis inkább katafalkba, melynek külseje ha magasztos is, de a mű maga durva és cizfrásággal elárasztva. Ezt a görögök építették 1801-ben, miután a régít irigységből folygyújtották s megégették. E sírnak szegletén egy kis lyuk, melyen át nagyszombaton a görög patriárka az úgy nevezett szent vagyis: mennyei tüzet boesátja ki, elég szemtelen ő e szemfényvesztést úzni s e csalás által megszentelteleníteni a legszentebb helyet, mert van ám ilyenkor ujongás, tolakodás, verekedés és vérontás a görögök, arménok, koptok, nestoriánusok közt. — Mindenki azon van, hogy először gyűjthassa meg a viaszgyertyát s első vihesse haza a szent tüzet. — Krisztus sír-

jára eső esik, mert a görögök több helyen fölbonták a tetőzetet, csak azért, hogy az részökről építettén föl, annál nagyobb jogot szerezzen nekik a szent sírhoz; — a jó Isten tudja: mi vége lesz e gyászos vetélkedésnek! — A szegény barátok viselt öltönyeikkel seprik a moocsos, nedves köveket, a tölök kitelhető legerősebb hangon éneklék zsolozsmáikat, s hangoztatják a görögök által megrongált orgonájukat azon órákban, melyekben joguk van szegényeknek ajtatosságot végezni. Ha ők végeznek: rákezednek az armenok, ezek után a görögök, s ez a bábeli zavar naponként előfordul. — A sz. ferenczre visszatérvén, megjegyzem, hogy ők a sz. földnek legkritkább s legbecesebb gyümölcsei. Hat század mult el már, és a sz. föld más missionáriusokat nem ismer, mint őket. Ők szedték össze a törökök közt szétszort keresztényeket s egyesítették zárdájuk körül; ők gondoskodnak maiglan a hívek testi szükségéről. E szerzetesek Krisztusnak fírad, lelki s győzhetlen vitézei, kik mindenkor ott állnak a rézszen, s ha kell, meghalni is tudnak, valamint szerzetökből 6 századon át többen 4000-nél meghaltak. Véleményem szerint a jeruzsálemi patriárka nélkül nem boldogulhatna. Ők a szent sírnak valódi őrei. Isten tudja legjobban: mily hűséggel őrizték mindenkor a sz. sirt e szerzetes férfiak, kik nagy vigyázattal őrködnek s éjjel, nappal kiáltva imádkoznak! kikre i gazán rájok illenek az irás eme szavai: „öröket rendeltem faláidra, Jeruzsálem! ők nem hallgatnak sem éjjel, sem nappal.”

Mire a patriárka 8 óra körül megjelent: a sz. sír előtt már egy vert-ezüst oltár volt fölállítva; a patriárka egészen ünnepies díszöltönyében oda ment, megkezdendő az isteni szolgálatot, melynek kezdetén nagy volt a zibongás, tolongás, de a török vitézek erélyes föllépése szépen föntartotta a rendet, későbbben helyre állván a sok felekezeti emberek között az ohajtott csend, mondhatom: megható méltósággal ment végbe az isteni szolgálat. Epistola után egy pápai irat olvastattott föl, melynek erejével mindazok kiközösítettnek az egyház kebeléből, kik a szentföldi ajánlatokat s alamsznakat meghamisítják. A kath. hívek mindannyian ajtatosán megáldoztak, közöttük több tábornok s más föbb tisztek, consulok, sőt török szolgálatban levő katonák is, és sok keresztény kath. arab. Az isteni szolgálat majd délig tartott. A lábmosás délután három órákor ment végbe, midőn ismét mindnyájan a sz. sír templomába gyűltünk az „officium tenebrarum”-nak mondására. Este felé volt a státiói menet, mely majd nyolcz óráig tartott. — És így e napon mindig a templomban voltunk. — Hogy hosszas ne legyen levelem: ezennel bezárom. — A nagypénteki szertartást külön levélben közlendem kedves uram öcsémnel. — Isten áldja meg önt!

Bogéha Ferencz

Katholikus hitelet.

I.

Hicsértessék a Jézus Krisztus! Mező-Peterd augusztus 18. Szívünk örömben uszik, nemosak azért, mert ma Ó csász. királyi Apostoli Főlségének magas születési napját ünnepies hálaadó isteni tisztelettel megültük, hanem különösen azért, mert a minden jóra intő s buzdító kegyes anyának, az egyháznak, szózata valamint ez uttal sikeretlen nem maradt egy hiszük ezután sem fog eredménytelen maradni.

Eddig nagy vala a mi lelkünknek fájdalma. Mező-Peterd anyaegyháza a vidéken szétszórvá fekvő katolikus keresztény apróbb községeknél. Ide vándorolnak a jámbor hívők szent egélyünk szentséges titkait megünnepelni, s a nyílt ellenmondás e klasszikus földén, hallani az egyházhózi hű ragaszkodásra buzdító beszédeket. A peterdi kised templom tehát legalább sátoros ünnepeinken megtelik, és e na-

pokon van a különben csaknem minden szellemi örömekek nélküli lelkiatyának néminemű vigasztalása.

Ez örvendetes napok közé azonban, mintohajtatós leendett, eddig a fejedelem születése és magas neve ünnepeit nem számíthattuk. Megültük e napokat szegénységünkkel telhető legnagyobb egyházi fényvel, de üres templomfalak között, munkás híveink néhány egyesítvén velünk szívimáját. A Mező-Keresztesen, fíránk szomszédságában székelő csász. királyi hivatalok, azok kath. tagjait sem vevén ki, a fölség jöletéerti hálaadások és imák alkalmával, az ottani protestans imaházban gyülekeztek össze. Ez eljárás okozta fájdalomkról maga helyén és idején szót tettünk s felvilágosítottuk az ellenmondás ezerszer megezőfolt közhelyeit (locus communis). Igóink fogékony szívekre találtak. Csak tér-fúra volt még szükségünk, kinek tekintélye az óhajnak életet adjon. A sövargya várt férfit t. Komlossy Antal csász. kir. főszolgabíró urban felaláltuk; e buzgó híve az anyszentegyháznak követve lelke sugalmát, s engedve írott fölhívásunknak e folyó hó 18-án a mezőkeresztesei es. k. szolgabírói, adószedői, s pénzügyéri hivatalok élén, a menethez rendelvén a esendöröket is, teljes díszben megjelent egyházunkban, s e szép tettevel megszüntette fájdalmunkat.

Ez esemény vidékünkön nagyobb fontosságu, mint azt a tisztelt olvasók egyelőre tartanák. Környékünkön semmi sem hiányzik annyira, mint a katolikus öntudat. Ki tehát vidékünkön a kath. öntudatot közvetve vagy közvetlen ébreszteni, az álszeméret s fitymálásban nyilatkozó bárdolatlanságot megszüntetni, s hitbuzgalmat emelni törekszik, az az egyháznak s általa Istennek szolgálatot tesz. És szempontból tekintjük mi a mezőkeresztesei hivataloknak 6 fölsége születése napján a mezőpeterdi egyházban történt megjelenését, és azért szenteltük ez ügynek e ezikkcséket, melyet azon öszinte kívánattal fejezünk be, miszerint Isten a fentisztelt hivatalfőnök t. Komlossy Antal urat e téren kifejtett érdeméért is, minden jók örömeire sokáig éltesse!

Lázár.

II.

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Bocsnátot kérek a nt szerkesztő urtól, hogy ismét bátorokodom egy kis helyet kérni újságában levelem számára, melyet nem kevés fejtoréssel tudtam úgy a hogy összeszerkeszteni. — Talán jobb is lenne az ilyen magamféle embernek felhagyni avval az újságra való irással, kivált ha ahhoz nem is nagyon ért, — de csak azt gondoltam, ha én sem írok, más sem ír, — úgy bizon azt sem fogják tudni: vagyunk-e mi kigyósiak, vagy sem a világon? azt pedig hogy nálunk néha-néha épületes dolgok is történnek, épen nem. Pedig a sz. irásban is azt olvastam: „úgy fényeskedjék a ti világosságátok az emberek előtt hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék az Atyát, a ki mennyben van”; így tehát szükséges egyszer másszor afféle és épületes dolgokat másokkal is tudatni, bizon azok is hasonlók tévésére buzdítassanak, mire nézve bizonyosan legalkal matosabbak az újságok, főkép ha az ember oly helyesen tudná azt megírni, mint például a szemerei harangozó is. . . De híjában! ha az igazat meg kell vallanom én nem a legszorgalmatosban tanultam, mikor még az iskolába jártam, minek aztán az lett a következése, hogy most bizon nem is tudok sokat, hej pedig be jó volna többet tudni. . . Milyen könnyen vezetném most az író-tollat a kezemben, egyik jó gondolatot a másik követné, és mikor a levelet megírnám, nem kellene azon töprenkedni, vajlon helyesen van-e megírva? érdemesnek fog-e találtatni levelem arra, hogy kinyomassék, és száz meg száz példányban szétküldessék másoknak olvasás végett? — Mikor a tavasszal valamikor elsőben írtam a nt. Szerkesztő ur újságába, hány-szor olvastam én el azt a levelet, még el mertem küldeni, s mikor elküldöttem, még csak akkor bántam meg igazán, hogy rá adtam a fejemet, kivált midőn egyik lap a másik után jelent meg, és én sehol sem akadtam az én levelemre! — . . . Egyszer azután midőn szokás szerint forgatom a Kath. Néplapot, hát alig akartam hinni szemeimnek, mikor véletlenül Kigyóst pillantotam meg, és ott szórul szóra az én le-

veletem olvastam! Már akkor hinni kezdettem, hogy a mult-
kori levelem ha nem is volt egészen tökéletes, de még sem
volt annyira silány hogy félre kellett volna vetni... Ab-
ban a levélben megígértem, hogy máskor is írni fogok,
hahogy valami nevezetes dolog történik nálunk; és ámbár
egy szóval sem biztatott a nt. szerkesztő ur, de én — felbá-
torítva a szerencsétől, melyben első levelem részesült, —
azért még is ígéretemet beváltom, és ezennel némely szép és
nevezetes eseményt írok meg, a minek mi kigyósiak tanui
valánk — Oly nehezen vártuk ezt a napot, oly buzgón kér-
tük az Istent: engedje megérnünk azt, hogy új templomunk
tornán megváltásunk sz. jelét, a keresztet szemlélhessük;
és a jó Isten meghallgatta kérésünket, mert ma tétetett fel
az Isten dicsőségére és lelkünk javára épült templomunk su-
gár tornyára a kereszt, melyet előbb Nagys. és Főtiszt. Ko-
vács János kanonok és esperes ur megszentelt... A ki
csak mozdulni tudott, mind a templom körül gyűlt össze és
mindnyáján látni lehetett, mennyire örültek a rég ohajtott
boldog pillanatnak... Részt vett örömlünkben Méltóságos
Gróf Wenkheim Krisztina kisasszony is, az általunk szeret-
ve tisztelt kegyurnő, uri rokonaival; és ki e valóban szép
templom felépítésének költségéhez felében nagylelkűleg
járulni kegyes volt, gyönyörködhetett nemes áldozatának mű-
vén, melyért, egykor bizonyosan elveendi bő jutalmát! —
Ott ragyog már templomunk csucsán a sz. kereszt, melyet
látva új erőt nyerünk az élet bajában, és oltalma alatt bá-
ran haladunk földi pályánkon. Attól remélve segédelmet, Ki
egykor érettünk rajta hala meg! — Ez az egyik örven-
detes esemény, mely miatt a tollat kezembe fogtam, és ezt
bátran írtam meg, mert nem kell félnem, hogy e miatt úgy
járom, mint a multkor, a midőn Nt. Plébános Úrunk megszo-
litott, hogy máskor ne említsem ötöt az újságban, ha vala-
mit tesz; — pedig tudja egész községünk és az egész vi-
dék, hogy én akkor igazat írtam, és hogy igaz az is, a mit
most írni szándékozom, bárha megint megszólít is; — én
csak a sz. írás előbb idézett szavai szerint cselekszem, mi-
dőn a mi jót ő t i t o k b a n tesz, azt mások előtt nyil-
vánítom, „hogy lássák az emberek az ő jó cselekedé-
teit“... A sok közül most csak azt említem, mi a mai
nap örvendetességét emelte, tudni illik a két zászlót, me-
lyek ma szenteltettek meg, és a Mária társulatbeli fiúknak
és leánykáknak ünnepélyesen átadták; az egyik kék, a
másik fehér selyemből készült; mindakettőn gyöngyörű két
kép ékeskedik; az egyik, — ha jól láttam, — Jézust a gyer-
mekek kedvelőjét, a másik a sz. családot ábrázolja. E két
zászlót nt. Plébános urunk vette, és a Mária társulatbeli
fiukat és leánykákat megajándékozta, hogy annál nagyobb
tisztellel viseltessenek védasszonyunk, a Szeplőtelen Szűz
íránt, és annál inkább igyekezzenek kerülni, és a jóban növekedni.
Istennek legyen hála, van is látszatja jó Plébánosunk buz-
galmának, mert helységünk csakugyan mind anyagilag
mind pedig erkölcsileg napról napra gyarapul... Alig ál-
lunk kétszáz háznumerusból, és a földért is, melyet bírnak,
arendát fizetünk, még is Isten segédelmével templomot épít-
tetünk; a már meglévő iskola mellé még építeni szándéko-
zunk, kántorunk fizetését megjavítottuk, a mi eddig váltó-
ban volt, azt pengőre emelve; szóval a mit tehetünk, tesz-
szük — az Isten dicsőségére és a mi testi és lelki javunkra.
— Az érdem nem a miénk, hanem szeretett lelkipásztón-
kunké, mert ő nem csak lelki Atyánk, hanem tanácsadónk
vezetőnk és segítőnk is, ki példával is jár előttünk...
De már látom, hogy egészen azt a nótát fuvom, a melyért
a multkor leztek kaptam; ámdé mit tegyek, ha ő róla lévén
a szó, nem tudok egyebet, mint ötöt dicsérni, habár tudom,
hogy nem szereti. — Inkább megkérem, hogy ne hara-
gudjék, hanem azt is megírom, hogy a mult vasárnap is, mi-
kor a perzselyt behoztam, hát csak benyit hozzá két asz-
szony, és a kérdésre, hogy mit akarnak, az egyik elkezd
szépen kérni a nt. Plébános urat: legyen kegyes ötöt a ka-
tholika egyház hívei közé bevenni... Első levelemben
megírtam, hogy nt. Plébános urunk 20 évi lelkipásztorko-
dása alatt már 99-en tértek a katolika egyház kebelébe;
de azóta már hála Isten a 100-ik eltévedt juh is feltalálta-

tott. — Adjon az Isten sok ily buzgó lelkipásztort, akkor
nem sokára be fog következni, hogy egy akol lesz és egy
nyáj! És most a mint elkezdtem, úgy be is fejezem leve-
letem: Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Nagy Szabó József *)
kurátor.

Különfelek.

Pozsonból f. hó 3-kán indult ki a magyar Kath. hívek
nagyszerű bucsumenete Mária-Czelbe a szűz anyaszentké-
pének hétszázados ünnepére, bibornok hg-primás ő eminentiája
személyes vezetése alatt. A népség tolongása a székesegyház
piacán, s az utcákban, melyeken az ünnepélyes menet át-
haladt, a hajóhídon s a Duna mindkét partján tömeges volt,
a koronaország minden részéből összesereglett mintegy
1500-re menő bucsujárókön kívül ugyanannyi néző toltul
össze a nevezett helyeken, s a törököknek e hazából utolsó
kiűzése s az arra következett nagy pestis óta Magyaror-
szágból aligha zárandokolt hasonló számos bucsumenet a bi-
rodalom ezen első bucsuhelyére. Hatodfél órakra a város ha-
rangjai és taraczkövések adtak jelt az indulásra; kevéssel
azután a bibornok hg-primás ő eminentiája aharangok zugása
között ünnepélyes menettel indult az alsóbb és felsőbb
papság előlépdelése mellett a székesegyházba, hol a
szentség kitétele mellett szent misét tartott, a jámbor
zarándokuttra áldást kért, és a hívők sűrű tömegű
seregéhez épületes szavakat intézett. Fél hétkor a
menet kiindult a székesegyházból a hosszú utcán és
a halászkapun keresztül a hajóhídon át Engerau felé. A me-
netet egyházi zene mellett Pozson czéhei nyiták meg zász-
lóikkal; ezeket követte a városi plébánia papsága, a városi
és községtanács, ezután következtek maguk a bucsujárók,
kik német, szláv és magyar szakaszokra osztva templomi
zászlóikkal és keresztelkekkel Mária-dalok éneklése mellett
egy óránál tovább tartó vonalban haladtak át a hídon, míg
a túlpartról a bibornok hg-primás látható lön, ki a bucsu-
járók után teljes díszben, tizenkét főpap közvetlen előlép-
delése mellett ment, két oldalt a közelébe sűrűn tolongó
nagy néptömegre áldását osztogatva. A bibornok hg-primás
előtt a nagy ezüst keresztén kívül a czelli Istenanyának
szentelt áldozati adományok vitettek, melyek előbbi napon
a székesegyházban közszemlére voltak kitéve. Ezek közt
a czelli Istenanyának pompás aranszobrát már más alka-
lommal részletesen leírtuk. Ezen kívül kitűnt egy rendkívül
szép templomi zászló, melynek egyik oldalán Magyarország
védasszonya látható a magyar koronával fején, kezében kor-
mánypálczával, ölében a Jézusgyermeket, a világgömböt és
a keresztet tartva, gyönyörű olajfestvény, mely alatt a bi-
bornok hg-primás gazdag himzetű családi czimere áll, a má-
sodik oldalt a magyar czimer felett szent István képe és az
általa épített első esztergomi templom díszíti; egyszersmind
jelvényileg ábrázolja van az esztergomi érsekség és még
10 püspökség az első apostoli király által alapításának
történetileg emlékezetes ténye. A képeket befoglaló arany-
himzetek, buzakalászkok és szőlőlombok ép oly elms mint
szép díszei a zászlónak, mely nehéz arany bojtjaival ezer
pfrtnál többbe került. A bucsujarat kiindulása nagyszerű,
emlékezetes benyomást gyakorolt mindenkire.

A máriaczei bucsujaratot kísérő egyházi férfiak száma
200-ra megy, köztük számos egyházi főméltóságok Magyar-
ország több egyházmegyéből. A szláv felekezetet a váci
egyházmegyei apát és kanonok Ell en b a c h e r ur vezette.
A bibornok primás ő eminentiája előtt lépdelt tizenkét in-
fulás méltóságok következők voltak: R o s k o v á n y i váci
püspök, V i b e r püspök, ő eminentiája helyettese, Daróczy

*) A szabad rendelkezésünkre boesított 6 fot. e. p. miként lapjaik-
ban is olvasható volt, a pesti-józsef-városi stációkra fordítottuk.
Isten fizesse meg! Szerk.

és Jónás pécsi apát s kanonok; Gráger mohácsi apát és plébános; Müller váci apát s kanonok; Szajbéli és Schirgl esztergomi apát és kanonok; Cherrier pozsoni társas káptalani kanonok; Szántófy pesti prépost és plébános; Lipovniczky és Lengyel egri apát és kanonokok. Ezenkívül a szerzetek is többnyire képviselve voltak valamint a pesti egyetem hittani kara is. Az esztergomi székeskáptalan áldozati adományul szent Erzsébet magyar király leány képével ajándékozta meg a bucsu helyet. Az ünnepélyes menetet nagyszámu tisztviselők kísérték, magyar főuraink közül gr. Zichy Bódogot és gr. Apponyi Györgyöt látta a Pr. Ztg tudósítója. A máriacelli bucsumenet f. h. 3-án féltizenegykor Hainburgba szerencsésen megérkezett, s a legünnepélyesebben forgadtatott. A város előtt zöld galyak és lombokból egy menyezet volt föllállítva; előtte egy pompás oltár. Ó eminentiáját és a bucsujárókat a városi plébános várta számos segédlettel, s az ottani polgármester és tanács, valamint számos hivatalnoktól kísértetve zenehangok között vezeté a templomba. A buzgó sereg még 12 óra előtt tovább folytatta útját. B. H.

Szent-István-Társulati ügy

Pest, sept. 4. A Szent-István Társulat f. hó 3-án tartott havi választmányi gyűlésének közérdekű tárgyaiból a következőket emeljük ki: az elnökség részletes jelentést tett azon kegyes fogadtatásról, melyben a társulati küldöttség ő es. s apost. királyi felségének hódolatteljesen átnyujtván az Erzsébet-legendát, mind Pozsonyban mind Bécsben kitünőleg részesült; hogy a nevezett Erzsébet-legendából, e díszműből, mely a hazai nyomdászat fényes hírnevét messze külföldön is megalapítani fogja, egyegy példány a magyar nemzet múzeum, m. academia, pesti egyetem és erdélyi muzeum könyvtárába hazafiúi tisztelettel letétettek. Olvastattak a kalocsai érsek ő exc. s a szombath. püspök ő mélt. levelei, melyben a társulati elnökséget kegyesen értesíteni méltóztatnak azon főpásztori intézkedésekről, melyeket közelebb ulogal a Sz. Istv.-Társ. ajánlása s pártfogása érdekében meggyökben kibocsátottak. Örömmel értesült a választmány, hogy bíbornok-prímás s esztergomi hg-érsek ő emientiaja a társulat irányban annyiszor kitüntettet bőkezűségét azzal tetézte, hogy újabban 1000 pftot urbéri kármentesítési kötelezvényekben a társulatnak ajándékozni méltóztatott. Az elnökség jelentette, hogy ft. Shehovic néhai egri kanonok végrendeletileg 500 pftot urbéri kármentesítési kötelezvényekben, és bacsoni Baló István Kolozsvárt egy azt ottani városi szegény-intézetnek eladott ház árából a társulatnak 100 pftot ajándékozott. A bukovinai magyar kath. gyarmatosok iskoláinak a társulat összesen 249 darab könyvet küldött.

Társulati új tagok.

Pesten és környékén: Irgalmasrendi ház Budán; t. c. Kovács Gáspár birtokos; t. c. Szénásy Antal; t. c. Hofer Antal.

Nagyvárad egyházmegyében; tek. Frank Emma kisasszony N.-Váradon; tek. Lakatos Károly szolgabíró Szarvason.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer Szerdán. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-társulat ügynökségénél; ezkorurca 6-ik szám alatt földsz. vagy a szerkesztőségénél. Vidéken, a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postautó díjban félévre 1 ft. 20 kr. pp. Nagyobb esőld-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjért közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez „ezimezendők (Pesten a józsefvárosi plébániában.)

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ SUJANSZKY ANTAL.

Pesten 1857. Nyomatta HERZ JÁNOS. orszagut 6. szám alatt.

Szathmári egyházmegyében: t. c. Huban Antal elemi tanító; nt. Frank József gyarmathi káplán; nt. Végső Mihály g. kath. plébános; nt. Kazimirszky Antal nevetlen falusi plébános; t. c. Ábrahám Antal kereskedő t. c. Haracsek Ignác urb. törvénytörvénybíró.

Győri egyházmegyében: tek. Menich János orvostudor; t. cz. Vargha Lajos hasznobérlő; nt. Honcs József alsógallai plébános.

Esztergomi érseki megyében: t. c. Virkler Endre realtanár Esztergomban; t. c. Czobor József városi polgár Korponán, t. c. Cselka Károly kerületi jegyző Szalkán; tek. Szilasy Antal birtokos Léván; tek. Deszát József urad. számtartó.

Váci egyházmegyében: tek. Kis István jegyző; Németh István és Kovács László tanácsosok, és Kovács Lajos segédjegyző Kunszentmártonban; nt. Huszár Antal ujacskai plébános.

Kassai egyházmegyében: ft. Máczy János alesperes, szentpéteri plébános.

Erdélyben: Nagy Alajos m. r. áldozár M.-Vásárhelyen; tek. Cseke Sándor birtokos Vaján.

Pécsi egyházmegyében: t. c. Vanka urad. ispán.

Szombathelyi egyházmegyében: nt. Virkler Antal kogli plébános.

Csanádi egyházmegyében: nt. Mihalovics József, pléb. helyettes Új-Bessenyőn.

Pályázatok.

A veszprémi püspöki megyében, különösen Somogyvármegyében, igali kerül. járásban kebeleztet Attalai magyar ajku plébánia-helységben, a Jegyzői havaltaltól elválasztott Mester Tanító állomás megürülvén: az azt elnyerni kívánók által Attalában megtartandó pályázat napjauul f. e. September 30-ka tüzettki. — Ezen állomás évi jövedelme: 24 for. peng. 80 p. m. rosz, 8 öl fa, 10 akó bor, 2 kocsi széna, 3 hold ösz és ugyan annyi tavaszi, a hozzá tartozó kender földdel, melyet a nép megmunkál. Attala September 1. 1857. Szabó Wilmos attalai pléb.

Gyöngyös Mező Városában a Felső Lelkészségi részen lévő 300. pftokkal ellátott leánytanító állomás a következő iskolai évre betöltendő lesz, mire ezennel pályázat nyittatik a folyamodók kellő képfelszerelt kérvényeiket folyó évi Sept: 15-ik a helybéli elemi iskolai Igazgató Esperestségünél headhatják.

Segéd tanító-kántor állomásra Boros Jenőben — Arad megyében. — Pályázat folyó évi october 15-ig. Mely után egy évre 140 fl. ep. élelmezés, egy szoba lakásul fűtés és takarítással jár. Preparandiát végzett pályázók, a borosjenői Plebania hivatalhoz küldjék kellően felszerelt pályázatukat. Boros-jenő Sept. 2-án 1857.

Madarász Antal